

Ontwerp-Besluit lozing afvalwater huishoudens

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer maakt ingevolge artikel 21.6, vierde lid, van de Wet milieubeheer bekend dat gedurende zes weken na dagtekening van deze Staatscourant een ieder schriftelijk zijn zienswijze naar voren kan brengen over onderstaand ontwerpbesluit. Adres: Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Directie Bodem, Water, Landelijk gebied, Afdeling Water, Postbus 30945, IPC 625, 2500 GX Den Haag.

Besluit van ... houdende regels met betrekking tot lozing van afvalwater uit particuliere huishoudens (Besluit lozing afvalwater huishoudens)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz. Op de voordracht van de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van ..., nr. ..., Directie Juridische Zaken, Afdeling Wetgeving, gedaan mede namens de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat; Gelet op richtlijn nr. 76/464/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 4 mei 1976 betreffende de verontreiniging veroorzaakt door bepaalde gevaarlijke stoffen die in het aquatisch milieu van de Gemeenschap worden geloosd (PbEG L 129), richtlijn nr. 91/271/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater (PbEG L 135) en richtlijn nr. 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PbEG L 327), op de artikelen 10.2, tweede lid, 10.30, derde lid, en 10.32 van de Wet milieubeheer en op de artikelen 1, derde lid, 2a, eerste en tweede lid, 2b, eerste en tweede lid, en 2c, tweede

lid, van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren; De Raad van State gehoord (advies van ..., nr. ...); Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van ..., nr. ..., Directie Juridische Zaken, Afdeling Wetgeving, gedaan mede namens de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Hoofdstuk 1. Begripsbepalingen

Artikel 1

1. In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. afvalwater: alle water waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen;
- b. bevoegd gezag: burgemeester en wethouders van de gemeente waar het lozen plaatsvindt of de waterkwaliteitsbeheerder indien het lozen betreft als bedoeld in artikel 1, eerste tot en met derde lid, van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren en de uitzondering, bedoeld in artikel 1, tweede lid, eerste zin, van die wet niet van toepassing is;
- c. gebouw: een bouwwerk als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel c, van de Woningwet, waaronder mede wordt verstaan een woonschip dat uit hoofde van zijn feitelijke bestemming plaatsgebonden is;
- d. huishoudelijk afvalwater: afvalwater uit particuliere huishoudens, dat overwegend afkomstig is van menselijke stofwisseling en van huishoudelijke werkzaamheden;
- e. lozen: het brengen van afvalwater:
 - 1°. in het oppervlaktewater, met behulp van een werk dat niet op een ander werk is aangesloten, of op een andere wijze dan met behulp van een werk;
 - 2°. op of in de bodem;
 - 3°. in een openbaar vuilwaterriool;
 - 4°. in een openbaar hemelwaterstelsel;
 - 5°. in een andere voorziening voor de

- inzameling en het transport van afvalwater, of
- 6°. op een zuiveringstechnisch werk;
- f. Onze Minister: de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;
- g. openbaar vuilwaterriool: voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, in beheer bij een gemeente of een rechtspersoon die door een gemeente met het beheer is belast;
- h. openbaar hemelwaterstelsel: voorziening voor het beheer van afvloeiend hemelwater, niet zijnde een openbaar vuilwaterriool, in beheer bij een gemeente of een rechtspersoon die door een gemeente met het beheer is belast;
- i. voorziening voor het beheer van afvalwater: een openbaar vuilwaterriool, openbaar hemelwaterstelsel, een andere voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater, een zuiveringsvoorziening of een zuiveringstechnisch werk;
- j. stedelijk afvalwater: huishoudelijk afvalwater van woongebieden en diensten of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater of afvloeiend hemelwater;
- k. waterkwaliteitsbeheerder: bestuursorgaan dat overeenkomstig artikel 3 van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren bevoegd is of zou zijn een vergunning te verlenen;
- l. woonruimte: een ruimte die blijkens haar inrichting bestemd is om als een afzonderlijk geheel te voorzien in woongelegenheid en waarvan de delen blijkens de inrichting van die ruimte niet bestemd zijn om afzonderlijk in gebruik te worden gegeven;
- m. zuiveringstechnisch werk: een werk voor het zuiveren van stedelijk afvalwater, in beheer bij een waterschap of gemeente of in exploitatie bij een rechtspersoon die door het bestuur van een waterschap of een gemeente met de zuivering van stedelijk afvalwater is belast, en
- n. zuiveringsvoorziening: een werk voor het zuiveren van huishoudelijk afvalwater, dat geen zuiveringstechnisch werk is.

2. In dit besluit en daarop berustende

bepalingen wordt onder een particulier huishouden mede verstaan:

- a. een woonschip dat uit hoofde van zijn feitelijke bestemming plaatsgebonden is, en
- b. voor recreatiedoeleinde bestemde woonruimte die geen onderdeel uitmaakt van een inrichting als bedoeld in artikel 1.1 van de Wet milieubeheer.

Hoofdstuk 2. Algemene bepalingen ten aanzien van het lozen

Artikel 2

1. Vrijstelling van het verbod, bedoeld in artikel 10.2, eerste lid, van de Wet milieubeheer, wordt verleend voor het in het kader van normaal huishoudelijk gebruik vanuit een particulier huishouden op of in de bodem lozen van afvalwater.
2. De verboden, bedoeld in artikel 1, eerste tot en met derde lid, van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, gelden niet ten aanzien van het in het kader van normaal huishoudelijk gebruik lozen van afvalwater vanuit een particulier huishouden.
3. Vrijstelling van het verbod, bedoeld in artikel 10.30, eerste lid, van de Wet milieubeheer, wordt verleend voor het in het kader van normaal huishoudelijk gebruik vanuit een particulier huishouden lozen van afvalwater, niet zijnde afvalwater als bedoeld in artikel 10.30, tweede lid, onderdelen a en b, van de Wet milieubeheer.
4. Degene die afvalwater vanuit een particulier huishouden loost, voldoet aan de regels die bij of krachtens dit besluit zijn gesteld en aan de krachtens die regels door het bevoegd gezag gestelde nadere eisen.

Artikel 3

1. Afvalwater wordt uitsluitend geloosd, indien door de samenstelling, eigenschappen of hoeveelheid ervan de nadelige gevolgen voor de kwaliteit van de bodem en het oppervlaktewater zoveel mogelijk worden beperkt en de doelmatige werking van de voorzieningen voor het beheer van afvalwater niet wordt belemmerd.
2. Het bevoegd gezag kan met het oog op de bescherming van de kwaliteit van de bodem en het oppervlaktewater en de doelmatige werking van de voorzieningen voor het beheer van afvalwater nadere eisen stellen met betrekking tot:

- a. de samenstelling, eigenschappen of hoeveelheid van het te lozen afvalwater, en
- b. de voorafgaand aan het lozen van het afvalwater te treffen maatregelen.

Artikel 4

1. Indien een voorschrift dat is opgenomen in dit besluit of daarop berustende bepalingen inhoudt dat daarbij aangegeven middelen ter bescherming van het milieu worden toegepast, meldt degene die loost en die voornemens is andere middelen toe te passen, dat voornemen aan het bevoegd gezag.
2. Bij de melding, bedoeld in het eerste lid, worden aan het bevoegd gezag gegevens verstrekt waaruit blijkt dat met de volgens die melding toe te passen middelen een ten minste gelijkwaardige bescherming van het milieu wordt bereikt.
3. Het bevoegd gezag beslist over de juistheid van een toegepast middel als bedoeld in het tweede lid.

Hoofdstuk 3. Bepalingen ten aanzien van het lozen van huishoudelijk afvalwater

§ 1. Lozen van huishoudelijk afvalwater in een openbaar vuilwaterriool of op een zuiveringstechnisch werk

Artikel 5

1. Huishoudelijk afvalwater dat afvalstoffen bevat, die door versnijpende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen, wordt niet in een openbaar vuilwaterriool of op een zuiveringstechnisch werk geloosd.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien het versnijden of vermalen plaatsvindt met het oog op een doelmatig beheer van afvalwater.

§ 2. Lozen van huishoudelijk afvalwater op of in de bodem

Artikel 6

1. Huishoudelijk afvalwater wordt niet op of in de bodem geloosd, indien de afstand tot het dichtstbijzijnde openbaar vuilwaterriool of een zuiveringstechnisch werk 40 meter of minder bedraagt.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt de afstand berekend langs de kortste lijn waarlangs de afvoerleidingen zonder overwegende bezwaren kunnen worden aangelegd.
3. Bij lozen van huishoudelijk afval-

water op of in de bodem dat voor 1 juli 1990 regelmatig plaatsvond, wordt de afstand berekend vanaf het gedeelte van het gebouw dat zich het dichtst bij een openbaar vuilwaterriool of een zuiveringstechnisch werk bevindt.

4. Bij lozen van huishoudelijk afvalwater op of in de bodem dat op of na 1 juli 1990 is aangevangen, wordt de afstand berekend vanaf de kadastrale grens van het perceel waar het huishoudelijk afvalwater vrijkomt.
5. In afwijking van het eerste lid kan het bevoegd gezag, indien het belang van de bescherming van de bodem zich daartegen niet verzet, op een daartoe strekkende aanvraag voor een door hem vast te stellen termijn, gebaseerd op het nog niet verstreken deel van een afschrijvingstermijn van het bij de aanleg van het openbaar vuilwaterriool of het zuiveringstechnisch werk reeds bestaande zuiveringssysteem, de lozing op of in de bodem toestaan.

Artikel 7

1. Voorafgaand aan het lozen op of in de bodem wordt het huishoudelijk afvalwater door een zuiveringsvoorziening geleid.
2. Bij regeling van Onze Minister worden regels gesteld met betrekking tot de zuiveringsvoorziening.

Artikel 8

1. Lozen op of in de bodem vindt plaats door middel van een infiltratievoorziening.
2. Bij regeling van Onze Minister worden regels gesteld met betrekking tot de infiltratievoorziening.

§ 3. Lozen van huishoudelijk afvalwater in het oppervlaktewater

Artikel 9

1. Huishoudelijk afvalwater wordt niet in het oppervlaktewater geloosd, indien de afstand tot het dichtstbijzijnde openbaar vuilwaterriool of een zuiveringstechnisch werk 40 meter of minder bedraagt.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt de afstand berekend langs de kortste lijn waarlangs de afvoerleidingen zonder overwegende bezwaren kunnen worden aangelegd.
3. Bij lozen van huishoudelijk afvalwater in het oppervlaktewater dat voor 1 maart 1997 plaatsvond, wordt de afstand berekend vanaf het gedeelte

te van het gebouw dat zich het dichtst bij een openbaar vuilwaterriool of een zuiveringstechnisch werk bevindt.

4. Bij lozen van huishoudelijk afvalwater in het oppervlaktewater dat op of na 1 maart 1997 is aangevangen, wordt de afstand berekend vanaf de kadastrale grens van het perceel waar het huishoudelijk afvalwater vrijkomt.

5. In afwijking van het eerste lid kan het bevoegd gezag, indien het belang van de bescherming van het oppervlaktewater zich daartegen niet verzet, op een daartoe strekkende aanvraag voor een door hem vast te stellen termijn, gebaseerd op het nog niet verstreken deel van een afschrijvingstermijn van het bij de aanleg van het openbaar vuilwaterriool of het zuiveringstechnisch werk reeds bestaande zuiveringssysteem, het lozen in het oppervlaktewater toestaan.

Artikel 10

1. Voorafgaand aan het lozen in het oppervlaktewater wordt het huishoudelijk afvalwater door een zuiveringsvoorziening geleid.

2. Bij regeling van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat worden regels gesteld met betrekking tot de zuiveringsvoorziening.

3. Indien het lozen plaatsvindt in het oppervlaktewater waaraan in een plan, vastgesteld ingevolge de artikelen 5, 7 of 9 van de Wet op de waterhuishouding, een bijzondere functie of waterkwaliteitsdoelstelling is toegekend, kan het bevoegd gezag in afwijking van het tweede lid bij nadere eis een voorziening voorschrijven die voor het behoud van die bijzondere functie of waterkwaliteitsdoelstelling voldoende bescherming biedt.

4. Op verzoek van de degene die loost, kan het bevoegd gezag lozen door middel van een andere voorziening dan de voorziening, bedoeld in het tweede lid, toestaan, indien het belang van de bescherming van het oppervlaktewater zich daartegen niet verzet. Het bevoegd gezag geeft daarbij een termijn aan waarvoor de toestemming geldt.

Hoofdstuk 4. Overige bepalingen

§ 1. Meldingsplicht

Artikel 11

1. Degene die voornemens is huishou-

delijk afvalwater vanuit een particulier huishouden in het oppervlaktewater of op of in de bodem te lozen, meldt dat voordat met het lozen wordt aangevangen aan het bevoegd gezag.

2. Een melding als bedoeld in het eerste lid wordt schriftelijk gedaan en omvat in elk geval:

- a. de naam en het adres van degene die huishoudelijk afvalwater loost;
- b. het adres van het gebouw waaruit het lozen plaatsvindt;
- c. gegevens waaruit kan worden afgeleid hoeveel meter de afstand tot het dichtstbijzijnde openbaar vuilwaterriool bedraagt, en
- d. gegevens met betrekking tot de voorzieningen waardoor het huishoudelijk afvalwater voorafgaand aan het lozen wordt geleid.

§ 2. Wijziging van andere regelgeving

Artikel 12

De artikelen 3, vierde lid, en 6 van het Besluit lozingsvoorschriften niet-inrichtingen milieubeheer vervallen.

Artikel 13

Aan artikel 2, tweede lid, van het Lozingenbesluit bodembescherming wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel b door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:

c. vanuit een particulier huishouden in het kader van normaal huishoudelijk gebruik.

Artikel 14

Aan artikel 4 van het Uitvoeringsbesluit artikel 1, derde lid, Wet verontreiniging oppervlaktewateren wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Het tweede lid, onderdeel a, is met ingang van 1 januari 2009 niet van toepassing op toiletwater afkomstig van pleziervaartuigen als bedoeld in de Wet pleziervaartuigen.

Hoofdstuk 5. Overgangs- en slotbepalingen

§ 1. Overgangsbepalingen

Artikel 15

1. Een ontheffing als bedoeld in artikel 5, derde lid, van het Lozingenbesluit bodembescherming ten aanzien van het lozen vanuit een particulier huishouden, wordt gelijk-

gesteld met een toestemming als bedoeld in artikel 6, vijfde lid.

2. Een nadere eis als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater ten aanzien van het lozen vanuit een particulier huishouden, wordt aangemerkt als een nadere eis als bedoeld in artikel 10, derde lid.

3. Indien op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit besluit het lozen van huishoudelijk afvalwater in het oppervlaktewater was toegestaan op grond van artikel 14 van het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater, blijft die toestemming gelden gedurende de termijn die volgt uit de toepassing van dat artikel.

Artikel 16

Dit besluit is niet van toepassing op het lozen van huishoudelijk afvalwater, waarvoor op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit besluit een vergunning krachtens artikel 1, eerste of derde lid, van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren van kracht is.

§ 2. Slotbepalingen

Artikel 17

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 18

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit lozing afvalwater huishoudens.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

...

*De Staatssecretaris van
Volkshuisvesting, Ruimtelijke
Ordening en Milieubeheer,*

...

*De Staatssecretaris van Verkeer en
Waterstaat,*

...

Nota van toelichting

I. Algemeen

§ 1. Inleiding

Jaarlijks wordt door Nederlandse particuliere huishoudens (hierna:

huishoudens) bijna driekwart miljard kubieke meter drinkwater verbruikt en valt geschat rond éénkwart miljard kubieke meter hemelwater, bestaande uit regenwater, sneeuw en hagel, op daken van woningen.

Drinkwater wordt vooral gebruikt voor afvoer van verontreinigingen. Toiletspoeling, douche en machine-was zijn tezamen verantwoordelijk voor ongeveer driekwart van het huishoudelijk verbruik. Een belangrijk deel van het gebruikte drinkwater verlaat de woning dan ook als huishoudelijk afvalwater. Dat afvalwater moet, voordat het in het milieu wordt gebracht, een zuivering ondergaan. In de meeste gevallen verzorgt de overheid zowel de inzameling als de zuivering van het huishoudelijk afvalwater, door middel van aanleg en beheer van openbare vuilwaterriolen en rioolwaterzuiveringsinstallaties. Indien geen openbaar vuilwaterriool wordt aangelegd, moet de burger zelf zorgen voor de zuivering van het afvalwater.

Het relatief schone afvloeiend hemelwater wordt in een beperkt aantal gevallen direct op of in de bodem of in het oppervlaktewater gebracht. Meestal wordt ook het afvloeiend hemelwater van overheidswege ingezameld. Vaak gebeurt dat nog gemengd met huishoudelijk afvalwater, waardoor het relatief schone afvloeiend hemelwater verder verontreinigd raakt.

De totale afvalwaterstroom vanuit huishoudens heeft grote invloed op de kwaliteit van het Nederlandse oppervlaktewater. In de laatste drie decennia van de vorige eeuw is, mede ter implementatie van de in de aanhef van dit besluit genoemde richtlijnen, regelgeving totstandgekomen die mede betrekking had op lozingen vanuit huishoudens. Het betreft met name het Besluit lozingsvoorschriften niet-inrichtingen milieubeheer, het Lozingenbesluit bodembescherming, het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater, de Regeling Wvo septic tank en de Uitvoeringsregeling lozingenbesluit bodembescherming. Genoemde regelgeving bevatte voorschriften en beperkingen ten aanzien van het lozen van huishoudelijk afvalwater vanuit huishoudens en daarmee vergelijkbaar bedrijfsafvalwater vanuit bedrijven. Overigens waren lozingen van huishoudelijk afvalwater afkomstig van vaartuigen

ingevolge het Uitvoeringsbesluit artikel 1, derde lid, Wet verontreiniging oppervlaktewateren toegestaan.

§ 2. Aanleiding tot het besluit

In de afgelopen jaren is geconstateerd dat de in paragraaf 1 genoemde regelgeving op onderdelen niet meer voldoet aan de vereisten die tegenwoordig aan milieuregelgeving worden gesteld. Dat heeft vooral de volgende oorzaken:

- a. de regelgeving is voor de burger slecht toegankelijk; de voorschriften zijn verspreid over diverse algemene maatregelen van bestuur en ministeriele regelingen, die niet specifiek op de doelgroep huishoudens zijn gericht;
- b. op onderdelen zijn de diverse algemene maatregelen van bestuur en regelingen onvoldoende op elkaar afgestemd;
- c. de regelgeving voor lozing van huishoudelijk afvalwater heeft een sterk centralistisch karakter en biedt daardoor onvoldoende ruimte voor het rekening houden met specifieke omstandigheden;
- d. met betrekking tot directe lozingen van afvloeiend hemelwater gaat de regelgeving daarentegen uit van individuele toestemming in de vorm van vergunning of ontheffing en brengt derhalve lasten voor burgers en bestuurslasten voor de betrokken overheden met zich mede.

De wenselijkheid van aanpassing van regelgeving voor afvalwaterlozingen vanuit huishoudens is vanwege bovengenoemde oorzaken recent in verschillende kaders aan de orde geweest. Daarbij hebben zowel aanpassingen van de inhoud als van de structuur van regelgeving aandacht gekregen.

In de op 4 maart 2002 door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (hierna: VROM) aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal toegezonden «Notitie afvalwater buitengebied» (Kamerstukken II 2001/02, 19 826, nr. 23) is een aanpassing van de regelgeving in het vooruitzicht gesteld met het oog op het scheppen van betere mogelijkheden voor integrale aanpak van huishoudelijk afvalwater in het buitengebied.

De Commissie Integraal Waterbeheer deed in haar rapportage «Kleine en

kortdurende lozingen Wvo» van 1 juni 2001 aanbevelingen met betrekking tot lozingen vanuit huishoudens, met name wat betreft lozingen van afvloeiend hemelwater.

In het op 5 juni 2002 aan de Minister van VROM toegezonden rapport «Beheer van afvalwater» heeft de Evaluatiecommissie Wet milieubeheer geadviseerd om de afvalwaterwetgeving aan te passen. De aanbevelingen hadden onder meer betrekking op de lozingen van afvloeiend hemelwater.

Ook werd modernisering van het Lozingenbesluit bodembescherming en het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater bepleit.

De aanpassingen in de structuur van de regelgeving voor afvalwater kwamen aan de orde in de brief van de Minister van VROM van 23 december 2003 aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal over het «Meerjarenprogramma herijking van de VROM-regelgeving»

(Kamerstukken II 2003/04, 29 383, nr.1, pag. 18). Daarbij is ervoor gekozen om de regelgeving ten aanzien van lozingen zo veel mogelijk te ordenen naar de doelgroepen die voor de lozingen verantwoordelijk zijn. Als één van de herijkingprojecten is daarbij het opstellen van onderhavig besluit aangekondigd, dat gericht is op de doelgroep huishoudens.

In de op 21 juni 2004 aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal toegezonden brief van de Staatssecretaris van VROM over onder meer de herijking van het hemelwaterbeleid (Kamerstukken II 2003/04, 28 966, nr. 2) is dat voornemen bevestigd en is tevens in grote lijnen aangegeven welke inhoud de toekomstige regelgeving voor lozingen van afvloeiend hemelwater zal hebben.

De met dit besluit gerealiseerde vereenvoudiging van regelgeving vloeit tevens voort uit het in 2004 binnen het Ministerie van Verkeer en Waterstaat gestarte project «Beter Geregeld».

§ 3. Doel van het besluit

Doel van dit besluit is om de regelgeving voor lozingen vanuit huishoudens in één algemene maatregel van bestuur te integreren, waardoor die regelgeving overzichtelijker en toegankelijker is. Tevens zijn de in paragraaf 2 gesignaleerde tekortkomingen weggenomen, waardoor enerzijds een

adequate bescherming van het milieu blijft gewaarborgd en anderzijds lasten voor burgers en bestuurslasten voor de betrokken overheden dalen. Om dat laatste te bewerkstelligen zijn de beschikkingen voor lozingen van afvalwater vanuit huishoudens zo veel mogelijk vervangen door algemene regels die waar nodig de mogelijkheid bieden voor individueel of gebiedsgericht maatwerk.

Tevens wordt in artikel 14 van dit besluit invulling gegeven aan de aanpak van lozingen vanuit pleziervaartuigen, zoals die aanpak is beschreven in de brief van de Staatssecretaris van VROM van 2 september 2004 aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal (Kamerstukken II 2003/04, 25 890, nr. 28).

Vóór de inwerkingtreding van dit besluit waren de voorschriften voor lozingen vanuit huishoudens opgenomen in diverse algemene regels, deels was er sprake van vergunningplicht of verlening van ontheffing.

Individuele toestemming was vereist bij lozingen van verontreinigd afvloeiend hemelwater op of in de bodem of in het oppervlaktewater en voor nieuwe lozingen van huishoudelijk afvalwater in het oppervlaktewater. Met dit besluit is het aantal gevallen waarin een individuele toestemming voor het lozen vereist is, substantieel gedaald.

Als gevolg van dit besluit is de in paragraaf 1 genoemde regelgeving niet meer relevant voor huishoudens. Die regelgeving is echter niet ingetrokken omdat ze nog relevant is voor lozingen van huishoudelijk afvalwater die niet vanuit huishoudens plaatsvinden. In de eerdergenoemde herijking van de VROM-regelgeving bestaat het voornemen om ook de regels voor die lozingen te integreren in een algemene maatregel van bestuur op grond van de Wet milieubeheer (hierna: Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (hierna: Wvo). Bij die gelegenheid zal de in paragraaf 1 genoemde regelgeving worden ingetrokken.

§ 4. Grondslag van het besluit en de verhouding tussen de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren

Dit besluit is gebaseerd op twee wetten; namelijk de Wm en de Wvo. Beide wetten hebben betrekking op

afvalwaterlozingen vanuit huishoudens. Daarbij geldt de volgende afbakening.

De Wvo is van toepassing op directe lozingen in het oppervlaktewater. In de terminologie van die wet gaat het om «lozingen met behulp van een werk», in de praktijk veelal een lozingspijp, dakgoot e.d. (zie artikel 1, eerste lid, van de Wvo), en lozingen op een andere wijze dan met behulp van een werk, waarbij de verontreinigende stoffen op een andere wijze het oppervlaktewater bereiken, bijvoorbeeld door directe afstroming vanuit een verhard oppervlak (zie artikel 1, derde lid, van de Wvo). Bij particuliere huishoudens zullen lozingen op een andere wijze dan met behulp van een werk zelden voorkomen.

Naast de directe lozingen vinden zogenaamde indirecte lozingen plaats. Daaronder wordt verstaan «lozingen met behulp van een werk dat op een ander werk is aangesloten» (zie artikel 1, tweede lid, van de Wvo). Het gaat om alle lozingen die niet rechtstreeks in het oppervlaktewater plaatsvinden, maar bijvoorbeeld op rioleeringsstelsels die uiteindelijk wel in het oppervlaktewater lozen, al dan niet door middel van een zuivering. Die stelsels worden in de Wm aangeduid met de term «voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater». De lozingen op die stelsels vallen onder de Wm.

Ook een directe lozing vanuit een huishouden op een door de overheid beheerd werk voor het zuiveren van afvalwater is een lozing door middel van een werk dat op een ander werk is aangesloten. Een dergelijke lozing valt, gelet op artikel 1, tweede lid, van de Wvo, niet onder de Wm maar onder de Wvo.

De Wm is van toepassing op lozingen vanuit huishoudens op of in de bodem. Die lozingen kunnen ook op grond van de Wet bodembescherming gereguleerd worden. Gelet op het voornemen om de Wet bodembescherming in de Wm te integreren, is in dit besluit voor een regeling op grond van de Wm gekozen.

§ 5. Hoofdpijnen van het besluit

Dit besluit heeft voornamelijk betrekking op lozingen van huishoudelijk afvalwater en afvloeiend hemelwater vanuit huishoudens.

5.1. Lozing van huishoudelijk afvalwater

Onder huishoudelijk afvalwater wordt, conform de definitie van richtlijn nr. 91/271/EEG inzake de behandeling van stedelijk afvalwater, verstaan afvalwater dat overwegend afkomstig is van menselijke stofwisseling en van huishoudelijke werkzaamheden. Het gaat feitelijk om al het afvalwater dat binnen een woning vrijkomt. De basis van de regelgeving voor dit huishoudelijk afvalwater wordt gevormd door de in de Wm opgenomen gemeentelijke zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater (zie artikel 10.31 van de Wm), waaraan in de praktijk meestal invulling wordt gegeven door aanleg van openbare vuilwaterriolen. Op die zorgplicht sluit aan de in de Wvo aan waterschappen toebedeelde zorgplicht voor zuivering van het ingezamelde afvalwater in rioolwaterzuiveringsinstallaties.

De eerdergenoemde «Notitie afvalwater buitengebied» biedt de gemeente de mogelijkheid om in overleg met de betrokken provincie en het betrokken waterschap aan de zorgplicht voor inzameling en transport te voldoen door afvalwater op kleine schaal in te zamelen en te zuiveren.

In overeenstemming met bovenbeschreven zorgplichten wordt in verreweg de meeste situaties inzameling, transport en zuivering van huishoudelijk afvalwater door of namens de gemeenten en waterschappen verzorgd. Zolang sprake blijft van huishoudelijk afvalwater, dat vrijkomt bij gebruikelijke huishoudelijke activiteiten, is er, behoudens het tegengaan van lozingen door vernijpende en vermalende apparatuur, geen noodzaak om aan individuele lozingen vanuit huishoudens in dit besluit regels te stellen.

Niet van alle huishoudens wordt het afvalwater echter van overheidswege ingezameld en gezuiverd. Van bovenvermelde gemeentelijke zorgplicht kan met betrekking tot een gedeelte van het grondgebied dat buiten de bebouwde kom is gelegen of een bebouwde kom van waaruit afvalwater met een vervuilingswaarde van minder dan 2000 inwonerequivalenten wordt geloosd, door de provincie aan de gemeente ontheffing worden verleend. Daarnaast komt het ook voor dat ondanks het feit dat een gebied gerioleerd is, huishoudens vanwege

specifieke locatieomstandigheden niet op het openbaar vuilwaterriool zijn aangesloten. Het betrokken huishouden is in die gevallen zelf verantwoordelijk voor een adequate verwijdering van het huishoudelijke afvalwater. In de praktijk krijgt die verantwoordelijkheid veelal invulling door individuele zuivering en lozing van huishoudelijk afvalwater in het oppervlaktewater of op of in de bodem. In dit besluit zijn voorschriften opgenomen, waaraan bij een dergelijke individuele lozing moet worden voldaan.

In navolging van het Lozingenbesluit bodembescherming en het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater, die voor huishoudelijke lozingen golden vóór de inwerkingtreding van dit besluit, is behandeling van afvalwater in een zuiveringsvoorziening gericht op bezinking van in het afvalwater aanwezige verontreinigingen vereist. Waaraan die voorziening moet voldoen, is bepaald in de op dit besluit gebaseerde Regeling lozing afvalwater huishoudens.

In kwetsbare gebieden kan bij lozing in het oppervlaktewater door het bevoegd gezag individueel verdergaande zuivering van het afvalwater worden geëist door middel van het stellen van een nadere eis als bedoeld in artikel 10, derde lid. Bij lozing in het oppervlaktewater is voor het bevoegd gezag in artikel 10, vijfde lid, een mogelijkheid opgenomen om in specifieke gevallen met een beperktere zuivering van het afvalwater in te stemmen.

5.2. Lozing van afvloeiend hemelwater

Bij lozingen van afvloeiend hemelwater bestaat een voorkeur voor het zo mogelijk lokaal in het milieu terugbrengen van afvloeiend hemelwater. De huidige praktijk staat echter nog ver af van die voorkeur. Afvloeiend hemelwater wordt nog veelal door middel van een gemengd stelsel afgevoerd, samen met huishoudelijk afvalwater. In de reeds aangehaalde brief aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal over de herijking van het hemelwaterbeleid zijn aanpassingen in regelgeving in het vooruitzicht gesteld, waardoor die regelgeving beter dan in het verleden de benodigde omslag in het omgaan met afvloeiend hemelwater ondersteunt. Met dit besluit en de in voorbereiding zijnde wijziging van enige bepalingen over

afvalwater in de Wm wordt aan de gedane toezeggingen invulling gegeven.

Het formele vereiste van een vergunning of ontheffing voor het direct lozen van afvloeiend hemelwater vanuit huishoudens in het oppervlaktewater of op of in de bodem, is in dit besluit vervangen door een stelsel van algemene regels. In de meeste situaties mag het afvloeiend hemelwater van daken van huishoudens zonder verdere restricties in het oppervlaktewater, op of in de bodem of op een hemelwaterstelsel worden geloosd.

Hierop bestaat echter een drietal uitzonderingen:

1. In gevallen waarin dat voor de bescherming van de kwaliteit van het oppervlaktewater of de bodem noodzakelijk is, kunnen door middel van het stellen van een nadere eis als bedoeld in artikel 3, tweede lid, maatregelen worden geëist, die voorafgaand aan het lozen moeten worden genomen. Dat is bijvoorbeeld het geval indien de gevel of het dak van uitloogbaar materiaal is vervaardigd, waardoor de lozing van de uit de materialen uitgeloopte stoffen beduidend hoger is.

2. Indien het belang van de bescherming van de bodem, het oppervlaktewater of de voorzieningen voor het beheer van afvalwater bij lozingen die vallen onder de Wm daartoe noodzaakt, kunnen burgemeester en wethouders door middel van een verordening regels stellen aan lozingen van afvloeiend hemelwater vanuit huishoudens. Die mogelijkheid om bij verordening gebiedsgerichte regels te stellen is aangekondigd in de eerdergenoemde brief over de herijking van het regenwaterbeleid en vastgelegd in de in voorbereiding zijnde wijziging van de afvalwaterwetgeving. Voor het bieden van de mogelijkheid om bij verordening regels te stellen, is gekozen om te voorkomen dat in gevallen waarin het stellen van regels voor een heel gebied gewenst is dat door middel van een nadere eis als bedoeld in artikel 3, tweede lid, per huishouden zou moeten plaatsvinden.

3. Voor het verwezenlijken van de doelstellingen van het hemelwaterbeleid is het met name van belang dat daar waar lozingen van afvloeiend hemelwater nog op het gemengde stelsel plaatsvinden, de gemeente mogelijkheden heeft om die lozingen op termijn te beëindigen, namelijk

van het openbaar vuilwaterriool «af te koppelen». Dat kan indien voor afvloeiend hemelwater een afzonderlijk stelsel wordt aangelegd, of indien van huishoudens in het desbetreffende gebied in redelijkheid gevergd kan worden om het afvloeiend hemelwater zelf in het milieu terug te brengen door lozing in het oppervlaktewater of op of in de bodem. Bij de hiervoor onder 2 genoemde verordening kan daarom een termijn worden bepaald, waarbinnen «afkoppelen» dient te worden gerealiseerd.

§ 6. Handhaving en uitvoerbaarheid

Op grond van artikel 18.2d, tweede lid, onderdeel a, van de Wm hebben burgemeester en wethouders de taak zorg te dragen voor de bestuursrechtelijke handhaving van lozingen in een openbaar vuilwaterriool, een openbaar hemelwaterstelsel of een andere voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater. Ook bij lozingen op of in de bodem berust de zorg voor de bestuursrechtelijke handhaving bij burgemeester en wethouders (zie artikel 18.2a, tweede lid, van de Wm). Bij directe lozingen in het oppervlaktewater en op een zuiveringstechnisch werk is de waterkwaliteitsbeheerder op grond van artikel 29 van de Wvo belast met de zorg voor de bestuursrechtelijke handhaving. Ten opzichte van de situatie zoals die gold vóór de inwerkingtreding van dit besluit betekent dat geen verandering.

Met betrekking tot lozing van afvalwater in een openbaar vuilwaterriool of in een openbaar hemelwaterstelsel bevat het besluit geen nieuwe voorschriften of beperkingen. Dit besluit heeft derhalve geen gevolgen voor de bestuursrechtelijke handhaving van die lozingen. Bij die lozingen is sprake van een hoge mate van vrijwillige naleving onafhankelijk van handhaving. Handhaving vindt voornamelijk plaats naar aanleiding van incidenten, wanneer evident geen sprake is van normaal huishoudelijk gebruik, bijvoorbeeld lozing van afgewerkte olie in een straatkolk bij onderhoud aan de eigen auto. Lozing valt dan overigens niet onder dit besluit, handhaving vindt plaats op grond van artikel 10.30, eerste lid, van de Wm.

In incidentele gevallen kunnen ook wanneer wel sprake is van normaal huishoudelijk gebruik maatregelen

nodig zijn om het milieu adequaat te beschermen. Die maatregelen zullen dan door middel van een nadere eis op grond van artikel 3, tweede lid, worden opgelegd. Daarmede wordt zowel aan de lozer als de handhaven- de instantie duidelijkheid verschaft over de te nemen maatregelen. De mogelijkheid tot het stellen van een nadere eis met betrekking tot de voorafgaand aan het lozen te treffen maatregelen is nieuw. In de regelgeving zoals die gold vóór de inwerkingtreding van dit besluit kon de nadere eis slechts betrekking hebben op de samenstelling, eigenschappen of hoeveelheid van het te lozen afvalwater. Dat bleek echter slecht uitvoerbaar, omdat de samenstelling van het vanuit huishoudens geloosde afvalwater sterk wisselt en er over het algemeen geen mogelijkheid is voor bemonstering. Met de in dit besluit geboden mogelijkheid om een nadere eis te stellen met betrekking tot de te nemen maatregelen, is de handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid derhalve verbeterd.

Ook met betrekking tot directe lozingen van afvloeiend hemelwater op of in de bodem of in het oppervlaktewater is de handhaafbaarheid van dit besluit verbeterd. Vóór de inwerkingtreding van dit besluit was de regelgeving ten aanzien van directe lozingen van afvloeiend hemelwater namelijk onduidelijk. Lozing van niet verontreinigd afvloeiend hemelwater was in beginsel toegestaan; voor verontreinigd afvloeiend hemelwater was een individuele toestemming vereist. Onduidelijk was echter wat onder «niet verontreinigd» moest worden verstaan. Strikt genomen bevat elk door huishoudens geloosd afvloeiend hemelwater enige mate van verontreiniging. Het milieuhygiënisch effect van die verontreiniging is echter veelal dusdanig beperkt, dat zowel door bevoegde instanties als burgers de voor de individuele toestemming benodigde procedure niet werd gevolgd. Dat maakte handhaving problematisch. Van het onderscheid tussen «verontreinigd» en «niet verontreinigd» is daarom in dit besluit afgestapt. Voor het in het kader van normaal huishoudelijk gebruik direct lozen van afvloeiend hemelwater is dit besluit van toepassing, ongeacht de mate van verontreiniging van het afvloeiend hemelwater. In beginsel gelden geen voorschriften of beper-

kingen, zo nodig kan incidenteel een nadere eis worden gesteld met betrekking tot de te nemen maatregelen, waardoor bij handhaving evident is waaraan moet worden voldaan.

De verwachting is dat bij die lozingen in hoge mate sprake zal zijn van vrijwillige naleving onafhankelijk van handhaving.

Bij directe lozingen van huishoudelijk afvalwater op of in de bodem of in het oppervlaktewater was er wat handhaafbaarheid betreft een ander probleem. De regelgeving voor lozingen van huishoudelijk afvalwater direct in het oppervlaktewater werd soms, vooral ingeval van een lozing in een niet kwetsbaar, ruim ontvangend oppervlaktewater, door zowel het bevoegd gezag als de lozer als onnodig rigide ervaren. Het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater bevatte echter geen mogelijkheid om bij het reguleren van dergelijke lozingen rekening te houden met de specifieke situatie. Bij lozingen op of in de bodem bevatte het Lozingenbesluit bodembescherming geen mogelijkheid om voorzieningen toe te passen, die gelijkwaardig zijn aan de voorgeschreven voorzieningen. Door de bevoegde instanties werd als oplossing voor die tekortkomingen soms besloten om de lozing, hoewel in strijd met de destijds bestaande regelgeving, oogluikend toe te staan. Vanuit het oogpunt van handhaving is dat ongewenst. Naar aanleiding van de geconstateerde knelpunten is in dit besluit de mogelijkheid opgenomen om bij lozing in het oppervlaktewater rekening te houden met de specifieke situatie (zie artikel 10, derde of vierde lid) en kunnen ook bij lozing op of in de bodem gelijkwaardige voorzieningen worden toegepast (zie artikel 4, eerste lid). Het toepassen van laatstbedoelde voorzieningen moet door het bevoegd gezag vooraf worden getoetst, waardoor bij handhaving geen onduidelijkheid meer bestaat over de vraag welke voorziening toegepast moet worden.

De overgangstermijnen voor bestaande directe lozingen van huishoudelijk afvalwater op of in de bodem of in het oppervlaktewater zijn op basis van de regelgeving zoals die gold vóór de inwerkingtreding van dit besluit met ingang van 1 januari 2005 verlopen. De komende jaren zal daarom bij de handhaving meer aandacht aan die lozingen worden besteed. Dat

de overgangstermijnen met ingang van 1 januari 2005 zijn verlopen, was al ruim 10 jaar bekend, waardoor zowel lozers als bevoegde instanties zich daarop hebben kunnen voorbereiden. De hierboven aangegeven aanpassingen die in dit besluit zijn doorgevoerd, hebben een positieve invloed op de handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid. Met het oog op de mogelijkheid die wordt geboden om bij het direct lozen in oppervlaktewater rekening te houden met de specifieke situatie, verdient het aanbeveling dat de waterkwaliteitsbeheerder een duidelijke beleidslijn vastlegt hoe hij met die mogelijkheid zal omgaan. Daarmede wordt het risico beperkt dat door lozers onnodig een beroep wordt gedaan op die mogelijkheid. Gelet op het bovenstaande wordt geconcludeerd dat dit besluit niet tot extra inzet van de handhavinginstanties en de rechterlijke macht leidt. De verwachting is dat gelet op de in dit besluit opgenomen mogelijkheid om voorafgaand aan de handhaving rekening te houden met specifieke omstandigheden, de inzet van handhavinginstanties naar verwachting enigszins zal kunnen dalen.

Op de handhavingaspecten van de aanpak van lozingen vanuit pleziervaartuigen is reeds ingegaan in de in paragraaf 3 genoemde brief van de Staatssecretaris van VROM aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal. In die brief is aangegeven dat, teneinde de handhaving te vergemakkelijken, in de periode vóór de inwerkingtreding van het lozingsverbod van toiletwater vanuit pleziervaartuigen (zie artikel 14) in samenwerking met alle betrokkenen intensieve voorlichting zal plaatsvinden.

§ 7. Effecten voor bedrijfsleven, burgers en overheden

Dit besluit heeft geen effect op de administratieve lastendruk voor het bedrijfsleven. Om die reden is dit besluit niet ter toetsing voorgelegd aan het Adviescollege toetsing administratieve lasten. Ook is er geen sprake van andere bedrijfseffecten. De burger wordt met dit besluit geconfronteerd indien hij afvalwater loost. Zoals in paragraaf 3 reeds is aangegeven is als gevolg van dit besluit de regelgeving met betrekking afvalwaterlozingen vanuit huishoudens voor de burger overzichtelijker

en toegankelijker geworden. Ook is waar mogelijk flexibiliteit ingebouwd. Waar middelen ter bescherming van het milieu zijn voorgeschreven ten aanzien van directe lozing op of in de bodem of in het oppervlaktewater, kan de burger gelijkwaardige middelen toepassen. Meer dan voorheen biedt dit besluit ruimte om met specifieke situaties rekening te houden. Zo kan bij directe lozing in het oppervlaktewater het bevoegd gezag het lozen door middel van een bestaande voorziening toestaan, hetgeen eerder niet mogelijk was.

Het besluit biedt ook duidelijkheid wat betreft lozing van afvloeiend hemelwater. De regelgeving die gold vóór de inwerkingtreding van dit besluit werd wat die lozingen betreft verschillend geïnterpreteerd, wat ook nadelig was met het oog op de gewenste veranderingen in het omgaan met afvloeiend hemelwater. Waar mogelijk is het instrument van de beschikking vervangen door algemene regels, waardoor de lasten voor de burger dalen. Die lastendaling bedraagt ca. € 500.000,- op jaarbasis. De lasten die te maken hebben met het voldoen aan de voorschriften van dit besluit stijgen in beginsel niet. De voorzieningen die vereist worden moesten over het algemeen ook op grond van de vóór de inwerkingtreding van dit besluit geldende regelgeving worden toegepast. Door het inbouwen van meer flexibiliteit kunnen de lasten in specifieke gevallen dalen, bijvoorbeeld doordat de mogelijkheden worden vergroot om bij lozing van huishoudelijk afvalwater in het oppervlaktewater of op of in de bodem rekening te houden met afschrijvingstermijnen van bestaande voorzieningen en prestaties van alternatieve middelen voor het zuiveren van afvalwater.

De opgenomen mogelijkheden om met specifieke situaties rekening te houden, leiden tot enige bestuurslasten voor de betrokken overheden, omdat het bevoegd gezag op een verzoek terzake zal moeten reageren. Naar verwachting zal die toename echter beperkt zijn en worden gecompenseerd door het opheffen van de vergunningplicht voor verschillende lozingen.

§ 8. Reacties voorpublicatie

Pm.

II. Artikelsgewijs

Artikel 1

De besluiten waarin lozing van afvalwater vanuit huishoudens vóór de inwerkingtreding van dit besluit was geregeld, hanteerden verschillende begripsomschrijvingen. In dit besluit is zo veel mogelijk aangesloten bij begripsomschrijvingen uit Europese regelgeving, met name bij richtlijn nr. 91/271/EEG inzake de behandeling van stedelijk afvalwater. Omdat voor de artikelen van dit besluit die mede op de Wvo zijn gebaseerd de begripsomschrijvingen van de Wm niet van toepassing zijn, zijn die ook in artikel 1 opgenomen.

Met betrekking tot de begripsomschrijving van afvalwater wordt nog opgemerkt, dat voorzover het uit huishoudens in het oppervlaktewater geloosde water geen verontreinigende of schadelijke stoffen of afvalstoffen bevat, dat water gelet op artikel 1, eerste lid, van de Wvo niet onder het bereik van die wet zou vallen, en daarmee derhalve ook niet zou vallen onder de artikelen van dit besluit, die uitsluitend op de Wvo zijn gebaseerd. In de praktijk doet die situatie zich echter niet voor. Al het afvalwater dat door huishoudens wordt geloosd, of het gaat om huishoudelijk afvalwater of afvloeiend hemelwater, zal enige mate van verontreiniging bevatten.

De begripsomschrijving van huishoudelijk afvalwater is aangepast, waardoor, in overeenstemming met richtlijn nr. 91/271/EEG inzake de behandeling van stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater van daken en verhardingen bij huishoudens niet meer onder huishoudelijk afvalwater valt.

In de omschrijving van het begrip lozen worden de verschillende mogelijkheden genoemd die een huishouden heeft om zich van afvalwater te ontdoen. Bij de eerste twee, namelijk het direct brengen in het oppervlaktewater of op of in de bodem, vindt lozing van afvalwater rechtstreeks in het milieu plaats. Bij de overige mogelijkheden loost het huishouden

in een voorziening die voor het beheer, zoals inzameling, transport, nuttige toepassing of verwijdering, van afvalwater is bestemd en wordt het afvalwater vervolgens door de beheerder van die voorziening, al dan niet na behandeling, in het milieu gebracht.

Onder de term voorziening voor het beheer van afvalwater vallen verschillende typen voorzieningen:

1. Een openbaar vuilwaterriool, beheerd door of namens de gemeente, waarmee stedelijk afvalwater wordt ingezameld en naar een zuiverings-technisch werk wordt getransporteerd. Daarbij kan het gaan om zowel de klassieke grootschalige rioolstelsels, waarmee omvangrijke woongebieden worden gerioleerd, als bijvoorbeeld in het buitengebied ook om kleinschalige voorzieningen, waardoor het afvalwater van slechts een beperkt aantal huishoudens naar een kleinschalig zuiveringstechnisch werk wordt getransporteerd. Uit de begripsomschrijvingen van openbaar vuilwaterriool en stedelijk afvalwater volgt dat van een openbaar vuilwaterriool slechts sprake is als daardoor huishoudelijk afvalwater wordt ingezameld en getransporteerd, al dan niet in combinatie met afvloeiend hemelwater en bedrijfsafvalwater. Dat is in overeenstemming met de primaire functie van het openbaar vuilwaterriool, namelijk transport van bezinkbare en biologisch afbreekbare stoffen naar de primair voor verwijdering van die stoffen ontworpen zuiveringsinstallaties.

2. Een openbaar hemelwaterstelsel, mede bestemd voor het beheer van afvloeiend hemelwater. Daarbij kan het gaan om riolering; een zelfstandig hemelwaterriool, het hemelwatergedeelte van een verbeterd gescheiden stelsel of bijvoorbeeld een buizenstelsel dat naast de inzameling en transport van afvloeiend hemelwater ook dienst doet voor bijvoorbeeld afvoer van overtollig grondwater. Het kan ook gaan om een bovengrondse voorziening voor afvoer en in het milieu terugbrengen van afvloeiend hemelwater, zoals de zogenaamde wadi's.

3. Een andere voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater. Onder die restcategorie vallen enerzijds stelsels die van over-

heidswege worden beheerd, maar bestemd zijn voor ander afvalwater dan stedelijk afvalwater of afvloeiend hemelwater, en anderzijds stelsels die niet door of namens de overheid worden beheerd, maar bijvoorbeeld door een stichting die een terrein waar afvalwater vrijkomt, beheert. Veelal zal afvalwater uit dergelijke stelsels uiteindelijk alsnog op een overheidsvoorziening worden geloosd.

4. Zuiveringstechnisch werk, waaronder zowel wordt verstaan de groot-schalige rioolwaterzuiveringsinstallaties als kleinschalige door de overheid beheerde zuiveringstechnische werken die in het buitengebied om redenen van doelmatigheid worden toegepast als alternatief voor aansluiting op het openbaar vuilwaterriool waarmede de bebouwde kom is gerioleerd.

Artikel 2

Met dat artikel wordt bewerkstelligd dat voor lozingen van afvalwater dat vrijkomt in het kader van normaal huishoudelijk gebruik, geen individuele toestemming vereist is, maar vol-daan moet worden aan de bij of krachtens dit besluit gestelde regels.

De term «normaal huishoudelijk gebruik» is ontleend aan artikel 10.30, tweede lid, van de Wm.

In de praktijk zal vanuit huishoudens voornamelijk huishoudelijk afvalwater en afvloeiend hemelwater worden geloosd. Daarnaast kunnen ook andere lozingen aan de orde zijn, bijvoorbeeld het lozen in een straatkolk als gevolg van het bij de woning wassen van de auto en het aan de buitenkant van de woning wassen van ramen, het lozen van grondwater bij drooghouden van de kruipruimte of het lozen van water vanuit een zwembad in de tuin. Dergelijke lozingen behoren tot normaal huishoudelijk gebruik en behoeven derhalve geen individuele toestemming.

Indien vanuit een huishouden lozingen plaatsvinden die het gevolg zijn van activiteiten die niet tot normaal huishoudelijk gebruik kunnen worden gerekend, blijft het vereiste van een individuele toestemming gelden. Dat vereiste volgt uit artikel 1, eerste lid, van de Wvo bij lozingen in het oppervlaktewater en uit artikel 10.30 in combinatie met artikel 10.63, eerste lid, van de Wm bij lozingen in een openbaar vuilwaterriool of in een openbaar hemelwaterstelsel.

Zoals bij de toelichting op artikel 1 reeds is aangegeven, wordt in veel gevallen het afvalwater vanuit huishoudens niet direct op of in de bodem of in het oppervlaktewater geloosd, maar vindt lozing plaats op een voorziening voor het beheer van afvalwater. Dit besluit is in die gevallen uitsluitend van toepassing op de lozing vanuit het huishouden op de voorziening en derhalve niet op de lozing vanuit een dergelijke voorziening, bijvoorbeeld de lozing vanuit een zuiveringstechnisch werk in het oppervlaktewater, of vanuit een hemelwaterstelsel op of in de bodem. Het gaat dan immers niet meer om een lozing door een huishouden, maar door de beheerder van de desbetreffende voorziening.

Artikel 3

Dat artikel bouwt voort op de zogenoemde «vangnetbepaling» die voor indirecte lozingen geldt als gevolg van de wet van 2 november 1994, houdende wijziging van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (afvalwater) (Stb. 798), waarmede de lozingen van afvalwater op de riolering onder de Wm zijn gebracht. De vangnetbepaling diende ter implementatie van richtlijn nr. 91/271/EEG inzake de behandeling van stedelijk afvalwater en was destijds opgenomen in alle algemene regels die betrekking hadden op lozingen op de riolering. Nu in dit besluit ook ten aanzien van directe lozingen in het oppervlaktewater en op of in de bodem regels zijn opgenomen, is de strekking van de vangnetbepaling uitgebreid tot die directe lozingen.

Voor een nadere uitleg over de relatie tussen de vangnetbepaling en richtlijn nr. 91/271/EEG inzake de behandeling van stedelijk afvalwater wordt verwezen naar de pagina's 55 en 56 van de nota van toelichting bij het besluit van 19 januari 1996, houdende het opnemen van voorschriften in enkele algemene maatregelen van bestuur gebaseerd op artikel 8.40 Wet milieubeheer met betrekking tot het brengen van bedrijfsafvalwater in een voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater (Stb. 45), bij welk besluit de vangnetbepaling in verschillende algemene regels op grond van de Wm is opgenomen.

Artikel 4

De in dat artikel opgenomen mogelijkheid om andere dan bij of krachtens dit besluit vereiste middelen toe te passen is met name relevant bij directe lozingen van huishoudelijk afvalwater in het oppervlaktewater of op of in de bodem. Er zijn verschillende zuiveringssystemen op de markt, waarmede het huishoudelijk afvalwater adequaat gezuiverd kan worden, zoals filtratiesystemen, oxidatiebedsystemen, biorotorsystemen en helofytenfilters.

De beslissing over de juistheid van een toegepast middel als bedoeld in het derde lid is een appellabel besluit waarop de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht inzake bezwaar en beroep van toepassing zijn.

Artikel 5

Met dat artikel wordt het verbod van lozing van door versnijdende of vermalende apparatuur versneden of vermalen stoffen gecontinueerd. Met dat verbod wordt lozing van keukenafval door middel van zogenaamde voedselrestvermalers en voedselrestversnijders tegengegaan. Het verbod heeft geen betrekking op lozing door middel van versnijdende pompen bij aansluiting op de drukriolering (zie het tweede lid van dat artikel). Gebruik daarvan is juist gewenst met het oog op de doelmatige werking van het openbaar vuilwaterriool.

Artikelen 6, 7 en 8

De regeling van directe lozingen van huishoudelijk afvalwater op of in de bodem komt overeen met de regeling zoals die vóór de inwerkingtreding van dit besluit bestond op grond van het Lozingenbesluit bodembescherming.

Ook de regels die in de Regeling lozing afvalwater huishoudens zijn opgenomen met betrekking tot de zuiveringsvoorziening en de infiltratievoorziening gaan uit van de regels die op grond van de

Uitvoeringsregeling lozingenbesluit bodembescherming vóór de inwerkingtreding van dit besluit golden. Het derde lid van artikel 6 is van belang indien na de inwerkingtreding van dit besluit een openbaar vuilwaterriool of een zuiveringstechnisch werk wordt aangelegd binnen de in het eerste en tweede lid van dat arti-

kel aangegeven afstand van een huishouden. Op grond van het eerste lid van artikel 6 wordt dan in beginsel het verbod op lozing op of in de bodem van kracht. Indien het huishouden over een adequate nog niet afgeschreven voorziening beschikt is het zonder meer direct in laten gaan van het verbod echter niet redelijk. Het derde lid van artikel 6 biedt daarom het bevoegd gezag de mogelijkheid om, indien het huishouden daarom verzoekt, het lozingsverbod uit te stellen.

Artikelen 9 en 10

Ook die artikelen bouwen voort op de vóór de inwerkingtreding van dit besluit geldende regelgeving, namelijk het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater en de Regeling Wvo septic tank.

Nieuw is de mogelijkheid opgenomen in het vierde lid van artikel 10. In de afgelopen jaren is er door verschillende waterkwaliteitsbeheerders naar aanleiding van de ervaringen opgedaan met het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater op gewezen, dat in bepaalde gevallen het vergroten van een reeds aanwezige septic tank geen doelmatige investering is. Met het vergroten wordt een iets betere bezinking bereikt met als resultaat een daling van het zwevend stofgehalte in het geloosde water. Indien in een bepaald oppervlaktewater, rekening houdend met de functie daarvan en de overige lozingen in het gebied, het zwevend stofgehalte van het geloosde huishoudelijke afvalwater geen kritische parameter vormt, kan het verdedigbaar zijn om lozing door middel van de bestaande voorziening te continueren, uiteraard onder de voorwaarden dat die voorziening goed functioneert en goed wordt beheerd. Dat kan bijvoorbeeld in afwachting van het alsnog aanleggen van een openbaar vuilwaterriool of het van overheidswege plaatsen en beheren van individuele systemen voor de zuivering van afvalwater, die naast bezinking ook de lozing van zuurstofbindende stoffen en eventueel stikstof en fosfaat beperken. Er zijn ook situaties denkbaar waarbij de kleinere septic tank blijvend een afdoende oplossing is. Met het vierde lid van artikel 10 is aan het bevoegd gezag de mogelijkheid geboden om lozing door middel van een kleinere voorziening toe te staan.

Een vergelijkbare mogelijkheid wordt overigens niet geboden bij lozingen op of in de bodem. Dat heeft te maken met het feit dat een laag zwevend stofgehalte bij die lozingen een voorwaarde is voor het goed functioneren van de infiltratievoorziening. Indien bij lozingen alternatieve systemen worden toegepast, moeten die wat bezinking betreft vergelijkbaar zijn met de in de Regeling lozing afvalwater huishoudens aangegeven zuiveringsvoorziening.

Artikel 11

Met dat artikel wordt de verplichting opgelegd om directe lozingen van huishoudelijk afvalwater in het oppervlaktewater of op of in de bodem te melden. Die melding is voor het bevoegd gezag van belang met het oog op het verkrijgen van een overzicht vanuit welke percelen huishoudelijk afvalwater na een individuele zuivering direct in het milieu wordt gebracht. Een melding is niet vereist bij bestaande lozingen. De lozing in het oppervlaktewater moest reeds op grond van het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater worden gemeld en er wordt van uitgegaan dat die melding reeds heeft plaatsgevonden. Bij lozing op of in de bodem was geen melding vereist; er wordt echter van uitgegaan dat het bevoegd gezag op een andere wijze een overzicht over de bestaande lozingen heeft verkregen.

Geen melding is vereist voor het lozen van ander afvalwater, zoals afvloeiend hemelwater. Gelet op het grote aantal van dergelijke lozingen en de per individuele lozing beperkte milieurelevantie is het voorschrijven van een dergelijke melding, die onnodige lasten voor burgers met zich mede zou brengen, niet noodzakelijk.

Artikelen 12 en 13

De in artikel 12 opgenomen wijziging van het Besluit lozingsvoorschriften niet-inrichtingen milieubeheer houdt in dat de regels die betrekking hadden op lozingen door huishoudens zijn vervallen.

Met artikel 13 is lozing van afvalwater door huishoudens uitgesloten van de werkingssfeer van het Lozingenbesluit bodembescherming. Vóór de inwerkingtreding van dit besluit was het Lozingenbesluit bodembescherming van toepassing op lozing van huishoudelijk afvalwater

op of in de bodem. Met de in artikel 13 opgenomen wijziging van genoemd besluit wordt dat wat betreft lozing door huishoudens ongedaan gemaakt en valt de lozing onder het verbod, bedoeld in artikel 10.2, eerste lid, van de Wm. Hoofdstuk II van het Lozingenbesluit bodembescherming blijft van toepassing op lozingen van huishoudelijk afvalwater door bedrijven.

Het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater behoeft niet te worden gewijzigd, omdat artikel 2 van dat besluit bepaalt dat het besluit niet van toepassing is op het lozen van huishoudelijk afvalwater, waarvoor regels zijn gesteld bij een ander besluit krachtens artikel 2a van de Wvo. Met de inwerkingtreding van dit besluit zal dat het geval zijn, waardoor het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater niet meer geldt voor huishoudens, maar alleen voor afvalwater dat naar zijn aard en samenstelling overeenkomt met afvalwater afkomstig van een huishouden, zoals afvalwater vanuit bijvoorbeeld een winkel of klein kantoor.

Artikel 14

Volgens artikel 4, tweede lid, onderdeel a, van het Uitvoeringsbesluit artikel 1, derde lid, Wet verontreinigingen oppervlaktewateren was vóór de inwerkingtreding van dit besluit het lozen van huishoudelijk afvalwater vanaf pleziervaartuigen toegestaan. In de nota van toelichting bij dat besluit is aangegeven «dat hier sprake is van een, vooral in recreatiegebieden, urgent probleem, maar dat een lozingsverbod pas kan worden gesteld wanneer een oplossing kan worden geboden voor het technische en vooral ook organisatorische probleem van het zich kunnen ontdoen van deze afvalstoffen, anders dan door deze in het water te lozen». Die oplossing was ten tijde van de inwerkingtreding van dat besluit niet voorhanden. Echter, inmiddels zijn mede door de subsidiebijdrage van de overheid meer dan 250 walstations voor de inzameling van vuilwater gerealiseerd. Dat landelijk netwerk zal in de toekomst naar verwachting nog dicht worden. De beschikbaarheid van voldoende inzamelcapaciteit maakt het mogelijk om het eerder aangegeven voornemen om een lozingsverbod voor de recreatievaart in te stellen, te verwezenlijken. Door in genoemd

besluit «toiletwater afkomstig van pleziervaartuigen» uit te sluiten van de term «huishoudelijk afvalwater vanaf vaartuigen» gaat voor dat toiletwater het verbod, bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Wvo, gelden. De noodzaak om lozing van het grijze water van gootsteen en douche te beëindigen is niet zo nadrukkelijk aanwezig als voor toiletwater gelet op het veel geringer risico voor bacteriologische besmetting. Het inpassen van voorzieningen voor het opvangen van al het huishoudelijk afvalwater is vooral bij bestaande schepen veelal niet haalbaar. Om die reden is afgezien van een verbod voor lozing van het overige huishoudelijk afvalwater.

Artikel 15

De vóór de inwerkingtreding van dit besluit geldende regelgeving met betrekking tot lozing van afvalwater bevatte een aantal mogelijkheden om door middel van een ontheffing of een nadere eis op de specifieke situatie toegesneden voorschriften te stellen. Die mogelijkheden zijn ook in dit besluit opgenomen. Artikel 15 waarborgt dat de onder de oude regelgeving verleende ontheffingen en gestelde nadere eisen blijven gelden, zodat het niet nodig is om die opnieuw te verlenen of te stellen.

Artikel 16

Onder het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater gold vóór de inwerkingtreding van dit besluit voor een beperkt deel van de lozingen vanuit huishoudens een vergunningplicht. Het betrof lozingen die na de inwerkingtreding van dat besluit, zijnde 1 maart 1997, zijn aangevangen. De vergunningen die op grond van genoemd besluit zijn verleend en bij de inwerkingtreding van dit besluit van kracht zijn, bevatten reeds op de specifieke situatie toegesneden voorschriften, waardoor zowel voor de burger als het bevoegd gezag duidelijkheid bestaat over de voorwaarden waaronder lozingen mogen plaatsvinden. Er is derhalve voor gekozen om die op de specifieke situatie toegesneden vergunningen te laten voortbestaan.

*De Staatssecretaris van
Volkshuisvesting, Ruimtelijke
Ordening en Milieubeheer,*

...

*De Staatssecretaris van Verkeer en
Waterstaat,*

...